

Rezolúcia 1959 (2013) Parlamentného zhromaždenia Rady Európy

Schôdza Zhromaždenia 4. októbra 2013 (36. zasadnutie) – vid' Doc. 13236, správa Výboru pre právne veci a ľudské práva, spravodajca: Jordi Xuclà

Text prijatý Zhromaždením 4. októbra 2013 na 36. zasadnutí.

Posilnenie ombudsmanských inštitúcií v Európe

1. Parlamentné zhromaždenie odkazujúc na svoje Odporúčania 757 (1975) a 1615 (2003) potvrdzuje, že ombudsmanské inštitúcie, ktoré majú za úlohu chrániť občanov pred nesprávnym úradným postupom, hrajú kľúčovú úlohu v upevňovaní demokracie, právneho štátu a ľudských práv.
2. Zhromaždenie podotýka, že v Európe a ani vo svete neexistuje žiadny štandardizovaný model ombudsmanského inštitútu. Niektoré krajiny vytvorili funkciu „všeobecného“ ombudsmana, zatiaľ čo iné krajiny si vybrali multiinštitucionálny model, vrátane postov regionálnych a miestnych ombudsmanov alebo ombudsmanov, ktorí sa špecializujú na špecifické oblasti ako sú boj proti diskriminácii, menšiny, alebo ochranu práv detí. Ak vezmeme do úvahy rôznorodosť právnych systémov a tradícií, zrejme by nebolo správne podporovať jeden model, ktorý by sa hodil na všetky situácie.
3. Zhromaždenie tiež pripomína predchádzajúce aktivity Rady Európy zamerané na podporu ombudsmanských inštitúcií, vrátane vlastných odporúčaní a odporúčaní Výboru ministrov R (80) 2, R (85) 2 a R (97) 14 a vyzýva svoje členské štáty, aby ich uvádzali do života. Zároveň vyzýva členské štáty, aby venovali osobitnú pozornosť dokumentu Komisie Rady Európy pre demokraciu prostredníctvom práva (Benátska komisia) "Compilation on the Ombudsman institution" z 1. decembra 2011.
4. Zhromaždenie vyzýva členské štáty Rady Európy, ktoré zriadili inštitút ombudsmana, aby
 - 4.1. zaručili, aby tieto inštitúcie spĺňali kritériá vyplývajúce z Odporúčania RE 1615 (2003) zodpovedajúce odporúčania Výboru ministrov a prácu Benátskej komisie najmä pokiaľ ide o
 - 4.1.1. nezávislosť a nestrannosť týchto inštitúcií, ktorých existencia musí byť zakotvená v zákone a ak je to možné aj v ústave;
 - 4.1.2. proces vymenovania - ombudsman má byť menovaný parlamentom a jemu prinášať správy;
 - 4.1.3. ich právomoc, ktorá by mala pokrývať prípady nesprávneho úradného postupu všetkých orgánov výkonnej moci rovnako ako ochranu ľudských práv a základných slobôd;
 - 4.1.4. prístup k dokumentom a vyšetrovacie právomoci, ako aj neobmedzený prístup do všetkých zariadení, v ktorých sa nachádzajú zaistené osoby;

- 4.1.5. prístup ombudsmana k Ústavnému súdu za účelom napadnutia protiústavnosti chybných právnych predpisov;
- 4.1.6. priamy prístup k ombudsmanovi pre všetky osoby, vrátane právnických osôb, ktorých sa dotýka prípad nesprávneho úradného postupu, bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť;
- 4.2. ak je to potrebné, preskúmali svoje právne predpisy vo svetle medzinárodných a európskych štandardov, ktoré sa vzťahujú na inštitút ombudsmana;
- 4.3. zdržali sa znásobenia inštitúcií ombudsmanského typu, ak to nie je výslovné nevyhnutné pre ochranu ľudských práv a základných slobôd; príliš veľký počet takýchto subjektov by mohol spôsobiť zmätok v chápaní a používaní opravných prostriedkov, ktoré sú k dispozícii jednotlivcom;**
- 4.4. posilnili viditeľnosť ombudsmanských inštitúcií a to najmä v médiách, **podporovali prostredia priaznivé pre ombudsmana a to najmä tým, že bude zabezpečený jednoduchý a neobmedzený prístup k ombudsmanovi**, budú k dispozícii vhodne informácie a dokumenty o činnosti týchto inštitúcií, osobitne v krajinách, v ktorých ombudsmanské inštitúcie ešte nemajú dlhú tradíciu; zabezpečili pre ombudsmanské inštitúcie dostatok finančných prostriedkov a ľudských zdrojov, aby mohli účinne plniť svoje úlohy a ak je to potrebné, zobrali do úvahy aj nové kompetencie, ktoré im boli zverené na základe medzinárodného a európskeho práva;
- 4.5. v súvislosti s „Parížskymi zásadami“ zväzili akreditáciu osôb, ktoré vykonávajú funkciu ombudsmana v Medzinárodnom koordinačnom výbore pre národné inštitúcie zamerané na podporu a ochranu ľudských práv (ICC).
- 5. Zhromaždenie vyzýva členské štáty, ktoré vybudovali niekoľko ombudsmanských inštitúcií, napríklad na miestnej a regionálnej úrovni a/alebo špecializované ombudsmanské inštitúcie, aby zabezpečili primeranú koordináciu týchto orgánov a tiež aj neobmedzený prístup jednotlivcov k týmto inštitúciám.**
- 6. Zhromaždenie vyzýva členské štáty, aby vynaložili všetko úsilie na to, aby sa zabránilo rozpočtovým škrtom, ktorých výsledkom je strata nezávislosti ombudsmanských inštitúcií či dokonca ich zánik. V právnom systéme, v ktorom parlament tvorí právne predpisy v oblasti základných práv a slobôd, či už na národnej alebo regionálnej úrovni, je úlohou orgánov poverených kontrolou administratívy – čo je úlohou ombudsmana, vykonávať dohľad nad výkonnou mocou z pohľadu uplatňovania práva.**
- 7. Zhromaždenie vyzýva členské štáty, ktoré doposiaľ nezriadili funkciu vnútroštátneho ombudsmana so všeobecnou pôsobnosťou, aby bezodkladne ustanovili takýto orgán s širokými oprávneniami, ktoré umožnia jednotlivcom, obracať sa na tento orgán so sťažnosťami voči nesprávne úradnému postupu a v prípade porušovania ich ľudských práv a základných slobôd a súčasne zabezpečili jasné rozdelenie právomocí medzi ombudsmanom a súdnym preskúvaním správnych aktov, ktoré musia byť k dispozícii minimálne pri porušovaní ľudských práv a základných slobôd.**
- 8. Zhromaždenie uznáva zásadnú úlohu, ktorú zohráva Európsky ombudsman v Európskej únii a Komisár Rady Európy pre ľudské práva pri koordinácii aktivít ombudsmanov v jednotlivých členských štátoch.**